

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A régi pesti ortodox vendéglők*

Forrás: .....

Pesti Tőzsde

Bm
(Hely)

1926. 2. 18.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

Idő

"1926"

Személy

Helyszám

Székesfővárosi háziyomda 1922

A régi pesti ortodox vendéglők

Ahol kalapban esznek, gyertyafény mellett

Az Ótestamentumnak hangulata vesz erőt az embereken, ha egy pénteki nap estéjén belép azokba a rituális éttermekbe, ahol az ortodox zsidó vallás előírásainak megfelelően főznek. A fehér abroszokon csillogó gyertyatartókban égnek a gyertyák, az ünnepi estaszüreteltére és az asztalokat feltett kalapban érkező emberek ülnek körül. Nem halljuk az éttermekben annyira megszokott zajt, az edények csörömpölését és a vendégek beszélgetésének morajját, mert aki péntek este belép egy ilyen rituális étterembe, az csaknem vallási kötelességet teljesít. Természetesen ezek a rituális éttermek is két részre oszlanak: a neolog és az ortodox vallás ritusainak megfelelő éttermekre. Az érdekesebb és hangulatteljesebb képet mindenesetre az ortodox étterem nyújtja. Itt az étkezőkön rajta ül a péntek este ünnepi hangulata s egyáltalában nem ritkaság olyan családokat, vagy egyes embereket látni, akik felállnak étkezés előtt, megáldják az ételt s elmondják az asztali imát a vallás szabályainak megfelelően.

Az egykori ghetto környékén a Király utcában, Dob utcában, Rombach utcában, Kazinczy utcában és Wesselényi utcában egyre-másra találunk ilyen rituális éttermeket. Vallásos és az étkezési előírásokra nagyon kényes zsidók állítása szerint ezeknek a rituális konyháknak legnagyobb része nem 100 százalékgig „köser” s ezért csak néhány olyan étterem van, melyet különösképpen favorizálnak. Ezek közé tartozik — többek között — a Goldmann-étterem a Kazinczy utcában, a Tauber-étterem a

Rombach utcában és még néhány nagyobb étterem. Itt azután a zsidó vallás előírásainak teljesen megfelelő konyhákat vezetnek, az állatokat, melyeknek húsát felfőzik szigorúan a hitközségi metszőnek kell levágnia, sőt a bor, amelyet felszolgálnak, az is rituális. Ez úgy értendő, hogy annak a szőlőnek a szüretelését, melyből a bor készül, vagy hitközségi ember végezte, vagy pedig a szüretelés valamely hitközségi közeg felügyelete alatt történt. A kiszolgáló személyzet között nincsen izraelita vallású, mert mint tudjuk, a zsidók vallási előírásai megtiltják, hogy péntek este, vagy szombaton az első csillag feljöveteléig zsidók valamilyen munkát végezzenek, s ha ez mégis megtörténne, egy rituális étteremben ez természetesen valóságos kegyeletsértésnek számítana. Azt gondolná az ember, hogy ezekben a vendéglőkben péntek este és a szombati napon jóformán semmilyen más ételt nem főznek, csak „söletet”, azt a speciális babfogelékét. A helyzet azonban nem így áll, bár tény az, hogy aki idejön az szinte kötelességének tartja, hogy ezt a tradicionális eledelt megízlelje, mert az étlapon még szombaton is sok más eledel, főképp hal-ételek szerepelnek. Az árak természetesen nem mondhatók túlságosan olcsónak. Egy-egy húsétel ára 25—30.000 korona között mozog, a piéce de resistance pedig a sölet, csaknem minden helyen egyöntetűen 26.000 koronába kerül. Ha az ember látja ezt az egyöntetűséget, önkéntelenül is arra gondol, hogy a rituális éttermek gazdái kartellmegállapodásokat kötöttek egymás között a sölet árára nézve. Manapság, mikor a vendéglőkben 15—18.000 koronás menüket lehet kapni, bizony borsos árnak számít egy 26.000 koronás tal étel, de megvan az a jó tulajdonságunk az összes rituális éttermeknek, hogy a magas árért olyan mamuth adagokat szervíroznak, hogy ember legyen a talpán, aki azokkal sikeresen megbirkózik. All ez főképp a söletre, amely amúgy is roppant „kiadós” étel és nem kell belőle

sok ahhoz, hogy az ember jólaxjek ves...
sunk, aki maga is elment, hogy személyes tapasztalatokat szerezzen a rituális konyha gourmand réjtelmei körül, őszintén kételkedik abban, hogy eledig akadt volna ember, aki az utolsó falatig meg tudta volna enni azt az adag söletet a benne főtt füstölt marhaszeggyel egyetemben, melyet Goldmannéknál, vagy Tauberéknél az asztalra adnak.

A neolog rituális éttermekben már vigabb élet folyik. Itt nem gyujtanak gyertyát péntek este s a kalapban való étkezés sem kötelező, éppen ezért nem túlzás ha azt mondjuk, hogy a neolog éttermek söletnapjain a másvallásúak úgyúgy vannak képviselve, mint a zsidók. Az árak itt is körülbelül ugyanazok, mint az ortodox-éttermekben és az adagok sem maradnak hátrább az ortodox éttermek rekord adagjainál. A konyhaművészet a neolog-éttermekben is hasonló fokig fejlődött, mint az abszolút ortodox vendéglőkben, aminek élő tanubizonyossága az, hogy színészek, írók és politikusok párt- és felekezeti különbség nélkül gyakran felkeresik a neolog rituális konyhákat, sőt néha még az ortodox éttermekbe is betévednek egy-egy adag söletre. A Vilmos császáruúti Herz-éttermet például gyakran keresik fel a Giró- és Pénztáregylethől Klein, Prager és Russ igazgatók és sokan a tőzsdetagok közül. Sőt a Károlykörúti Werner-étteremnek szombati „stammgastja” Bárczy István volt polgármester, aki nemrégiben egy előkelő reverendás vendég kíséretében kereste fel a vendéglőt. A főváros tanácsa is be-terényen részt vesz a sölet-fogyasztásban. Ide jár többek közt Folkusházy Lajos alpolgármester, Ehrlich G. Gusztáv és néha Vázsongyi Vilmos is be-beter ide. A művészvilágból gyakori vendége ennek az étteremnek Fedák Sári, Somogyi Nusi, báró Hatvany Lili, Hellai Jenő és mások. Bátran elmondhatjuk tehát, hogy a sölet „pártokon és felekezeten felül” áll...